

Hoe bepaal je het gezag over een minderjarige

Hoe kan een gezagsmodule hierbij helpen

Xander Seijs

Eric Gubbels

Adviesbureau NVVB/Amsterdam

Onderwerpen

1. Gezagsregister versus BRP
2. Gezagsregister en BRP: afstemmen
3. Afleiden gezag uit BRP: Gezagsmodule
4. Quiz: kun jij de gezagsmodule verslaan?

1. Belangrijk om te weten hoe gezagregister en de BRP zich tot elkaar verhouden
2. De gegevens in het gezagregister over minderjarigen horen ook in de BRP te staan
3. Gezagsmodule waarmee gezag in veel gevallen kan worden afgeleid
4. Eric gaat wat oefenen met bepalen van het gezag

Gezagsregister versus BRP: Gezagsregister 1

± 3.509.102 minderjarigen, 950.001 in het register, waarvan 775.000 met directe gevolgen voor gezag

- Aantekening gezamenlijk gezag
- Ned. uitspraken over gezag minderjarigen (voogdij, ouderlijk gezag, schorsing, ect)
- Als kind voorkomt in register, Ned. uitspraken met gevolg voor de registratie (vernietiging erkenning, etc.)
- Aantekening alleen gezag moeder na erkenning na 1-1-2023
- Bijzondere aantekeningen niet relevant voor Burgerzaken

Cijfers CBS 2024

Berekend: Ongeveer anderhalf kind per 5 minuten geboren in Nederland.

Gezagsregister is misleidend. Beter naam zou bijv. zijn: Register rechterlijke uitspraken en aantekeningen over het gezag minderjarigen.

O.a uitspraken gezag na scheiding, geestelijke gesteldheid, emigratie

Wel in Gezagsregister niet in BRP: Bereidverklaring tot aanvaarding van voogdij; aantekening van gezag na overlijden (wens voor bepaalde voogdij, bewindvoering minderjarige: Onder toezicht Stelling

Gezagsregister versus BRP: Gezagsregister 2

- Meerderjarigverklaring moeder
- Ned. uitspraken over adoptie
- Beslissing gezag Caribisch deel Koninkrijk als minderjarige zich in Nederland wil vestigen
- Buitenlandse beslissingen die in Nederland worden erkend (op verzoek)

De minderjarige moeder wordt volledig meerderjarig. Meerderjarigverklaring moeder verwerken in BRP. Van belang voor bepalen gezag kind, maar ook voor haarzelf. Bij bestaande categorie 11 deze beëindigen met als brondocument *uittreksel gezagsregister meerderjarigverklaring*.

Afwijking met gezagregister als je bij het kind vermeld.

Als een minderjarige uit Caribisch gebied zich vestigt en er is daar een gezagsbeschikking geweest moet deze in Nederlands gezagregister worden vermeld.

Buitenlandse beslissingen die in Nederland worden erkend (op verzoek), maar daar is geen structuur in en moeten nog betere afspraken/procedures voor komen.

Gezagsregister versus BRP: Alleen in BRP

- Overgangsregeling erkenning ongeboren vrucht 2022/2023
- Uitzonderingsgevallen door ambtenaar ter voorkoming van misstanden
 - Mogelijk in toekomst bijzondere situaties vermelden door gemeente
- Niet vermeld maar wel af te leiden: Gezag van rechtswege
 - *Gezag is moeilijk te bepalen bij complexe gezinssituaties*

1 Kind erkend in 2022 geboren in 2023 betekent erkenner niet van rechtswege gezag.

Helaas heeft niet iedereen deze aantekening geplaatst,

2 Bijvoorbeeld, erkenning in België. Nu kan in categorie 11 iets staan waardoor de gezag situatie onjuist is

Voorbeeld erkenner in RNI is in buitenland overleden. In BRP staat ouder 1,2 gezag

3 Voor afleiden is veel kennis nodig van de regels

Gezagsregister en BRP: afstemmen

- Belang gezag categorie 11 overeenkomt met Gezagsregister (uitzonderingen daar gelaten)
- Verschillen Gezagsregister BRP worden gemeld aan gemeente, indien nodig oplossen
- Ongeveer 27.000 verschillen waarvan 20.000 oplosbaar
- Maandelijks via kwaliteitsmonitor (op korte termijn invoering)
- Volgend Project digitale uitwisseling gegevens Gezagsregister naar BRP

Afspraak: Gemeenten vragen uittreksels op bij de rechtbank waaronder ze vallen.

Via beveiligde mail communiceren met rechtbank
 Instructies over aanpakken verschillen van RvIG

Afleiden gezag uit BRP: Gezagsmodule 2

- Niet in alle gevallen gezag automatisch te bepalen
 - Ontbreken ouders in BRP
 - Geen koppeling relatie mogelijk door ontbreken BSN
 - Kind in buitenland geboren of gewoond
 - Complexe situaties (mogelijk categorie 11 extra informatie)
- Doorontwikkeling van de module om in meer gevallen gezag te bepalen

Taak om relatielegging met minderjarigen daar waar mogelijk te leggen. Complexe situatie slechts klein aantal daarvan niet af te leiden. Maar bij verkeerde afleiding kan impact groot zijn. Voorbeeld complexiteit: kind erk. Ov, wordt vervolgens geboren in huwelijk/partnerschap met niet ouder.

Afleiden gezag uit BRP: Gezagsmodule 3

- Uitkomsten van module:
 - Og1 = ouderlijk gezag één ouder, namelijk ouder1 of ouder2
 - Og2 = Twee personen, twee ouders of één ouder met partner
 - V = Voogd
 - N.v.t. = kind overleden of meerderjarig
 - N = kind geen ingezetene/ niet te bepalen
 - G = tijdelijk geen gezag

Wie de voogd is nog niet af te leiden. Is een aanpassing van de BRP nodig. Iedereen over een voogd ook herleidbaar. Verzoek aanpassing BRP
 Hetzelfde geldt voor de zogenaamde andere persoon met gezag.
 Mogelijk in bepaalde situaties gezag wel te bepalen niet ingezetene

Afleiden gezag uit BRP: Gezagsmodule 4

- NVVB, VNG, Justitie en BZK zijn eens:
gezagsmodule ook voor gemeenten nuttig
- Per 22 april is Application programming interface (API) beschikbaar
- Dit valt voorlopig onder het Experimentenbesluit
- RvIG gaat hierover binnenkort communiceren
Meedoen? mail info@rvig.nl
- Burgerzakenleveranciers kunnen gezagsmodule inbouwen
(gebruikersgroepen kunnen dus aan de slag)

Gezagsmodule leidt gegevens af via Application programming interface, afgekort tot **API** (=een verzameling definities op basis waarvan een [computerprogramma](#) kan communiceren met een ander programma of onderdeel, meestal in de vorm van [bibliotheken](#).)

Wijzigingsvoorstel LO

W189 Informatie omtrent gezag in de BRP personen API

Aan de informatieproducten in de BRP Personen API wordt informatie toegevoegd over “gezag”. Via de BRP API kan worden opgevraagd over wie iemand gezag heeft, of onder wiens gezag iemand staat, voor zover de gezagsmodule dat op basis van de gegevens in de BRP en het Burgerlijk Wetboek (gezag van rechtswege) kan bepalen.


(Let op: Deze wijziging is afhankelijk van de inwerkingtreding van het [Experimentbesluit BRP dataminimalisatie](#).)

Afleiden gezag uit BRP: Gezagsmodule 5

- Vanuit gemeenten met een druk op knop antwoord over gezag (o.a. ook toepasbaar voor leerplicht)
- Scheelt o.a. bij
 - Paspoortaanvragen minderjarigen
 - NIK aanvragen kinderen jonger dan 12

Aantal reisdocumentaanvragen berekend met cijfers CBS 2024: : kinderen met Nederlands nationaliteit 92% = over 3.150.000. Elk 5 jaar een reisdocument naar beneden afgerond 600.000. (sommige niet, andere twee of in kortere periode)

Aandachtspunt: Curatele

-  **Opvoeders met gezag** komt onder curatele te staan
- Hij heeft dan geen gezag meer
- Eindigt curatele krijgt hij/zij gezag terug tenzij er voogdij was

Voorwaarde om gezag **terug te krijgen** is dat betrokkene het ook had en er geen voogd is benoemd,

Voorbeeld: Kind geboren in een partnerschap van twee vrouwen. Kind is niet erkend voor geboorte. Dan hebben moeder en partner het gezag. Als dan een ouder curatele komt te staan, heeft zij geen gezag meer. Wordt de curatele opgeheven krijgt zij het gezag weer..

Quiz: versla jij de gezagsmodule?



Een man en een vrouw zijn gehuwd. De vrouw krijgt een kind. Wie heeft het gezag?

1. De man
2. De vrouw
3. Geen van beiden
4. Allebei

Een man en een vrouw zijn gehuwd. De vrouw krijgt een kind. Wie heeft het gezag?

- A. De man
- B. De vrouw
- C. Geen van beiden
- D. Allebei

1:251 BW; gedurende het huwelijk oefenen de ouders het gezag gezamenlijk uit

Een kind wordt erkend. Krijgt de erkenner het gezag?

1. Ja
2. Nee

Een kind wordt erkend. Krijgt de erkenner hierdoor het gezag?

1. Ja
2. Nee

Sinds 1-1-2023 krijgt de erkenner mede het gezag over een in Nederland wonend kind (1:251b BW)

Een kind is erkend in 2022. Heeft de erkenner het gezag?

1. Ja
2. Nee

Een kind is erkend in 2022. Heeft de erkenner van rechtswege het gezag?

1. Ja
2. Nee

Nee. Tot 1-1-2023 kreeg de erkenner naar Nederlands recht niet het gezag. Dat moest apart worden geregistreerd bij de rechtbank. Na deze datum is, als gevolg van alle aandacht, alsnog een groot aantal gezagsregelingen geregistreerd bij het gezagsregister.

Gehuwde ouders hebben het gezag. Ze gaan scheiden. Wat gebeurt er met het gezag?

1. Beide ouders houden het gezag
2. De ouder bij wie het kind gaat wonen houdt het gezag

Gehuwde ouders hebben het gezag. Ze gaan scheiden. Wat gebeurt er met het gezag?

1. Beide ouders houden het gezag
2. De ouder bij wie het kind gaat wonen houdt het gezag

Zonder beslissing van de rechtbank wijzigt er niets aan het gezag.

Een vrouw bevalt van haar kind. Wanneer krijgt haar echtgenote het gezag van rechtswege?

1. Altijd
2. Als er geen andere ouder is

Een vrouw bevalt van haar kind. Wanneer krijgt haar echtgenote het gezag van rechtswege?

1. Altijd
2. Als er geen andere ouder is

Wanneer een moeder getrouwd is kan haar echtgenote de meemoeder worden. In dat geval hebben zij samen gezag (1:251 BW). Als de moeder enig ouder is krijgt haar echtgenote mede het gezag op grond van 1:253sa BW. In dat artikel staat een uitzondering: als het kind bij geboorte tevens in familierechtelijke betrekking staat tot een andere ouder krijgt de echtgenote (of vrouwelijke geregistreerde partner) van de moeder niet het gezag.

Een vrouw bevalt van een kind. Haar echtgenote krijgt het gezag. Het kind wordt daarna erkend door de verwekker

1. De moeder heeft alleen het gezag
2. De moeder en haar echtgenote hebben het gezag
3. De moeder en de verwekker hebben het gezag

Een vrouw bevalt van een kind. Haar echtgenote krijgt het gezag. Het kind wordt daarna erkend door de verwekker

1. De moeder heeft alleen het gezag
2. De moeder en haar echtgenote hebben het gezag
3. De moeder en de verwekker hebben het gezag

In de vorige vraag werd al duidelijk dat de moeder en haar vrouw samen het gezag hebben. De erkenner kan daarom niet meer van rechtswege het gezag krijgen (1:251b lid 1 onder c BW).

Tussenstand: als je totnogtoe alle gezag goed hebt afgeleid heb je de module voor nu verslagen. Met de volgende vragen weet de module voorlopig geen raad:



Vader en moeder zijn gescheiden. De rechter heeft het gezag aan moeder toegewezen. Vader en moeder hertrouwen.

1. Moeder heeft alleen het gezag
2. Vader en moeder hebben allebei het gezag

Vader en moeder zijn gescheiden. De rechter heeft het gezag aan moeder toegewezen. Vader en moeder hertrouwen.

1. Moeder heeft alleen het gezag
2. Vader en moeder hebben allebei het gezag

Ook hier geldt: gedurende het huwelijk oefenen de ouders samen het gezag uit (1:251 BW)

Een man heeft in 2022 een in België wonend Nederlands kind erkend. Het gezin vestigt zich nu in Nederland. Heeft de erkenner het gezag?

1. Nee, want het Nederlandse kind is voor 2023 erkend
2. Ja, want de erkenner heeft naar Belgisch recht gezag verkregen en behoudt dit na de verhuizing

Een man heeft in 2022 een in België wonend Nederlands kind erkend. Het gezin vestigt zich nu in Nederland. Heeft de erkenner het gezag?

1. Nee, want het Nederlandse kind is voor 2023 erkend
2. Ja, want de erkenner heeft naar Belgisch recht gezag verkregen en behoudt dit na de verhuizing

Gezag kan sinds 1 mei 2011 worden verkregen naar het recht van de gewone verblijfplaats van het kind (Haags Kinderbeschermingsverdrag (HKBV1996), art. 16 lid 1). Na verhuizing blijft dit gezag behouden (art. 16 lid 3 HKBV1996)

Een Marokkaans gehuwd stel vestigt zich in Nederland

1. In Marokko heeft alleen de vader het gezag. De moeder heeft ook in Nederland geen gezag
2. In Marokko heeft alleen de vader het gezag. Na vestiging in Nederland hebben de vader en moeder samen het gezag

Een Marokkaans gehuwd stel vestigt zich in Nederland

1. In Marokko heeft alleen de vader het gezag. De moeder heeft ook in Nederland geen gezag
2. In Marokko heeft alleen de vader het gezag. Na vestiging in Nederland hebben de vader en moeder samen het gezag

Gezag kan niet verloren gaan door verhuizing, maar als in het nieuwe vestigingsland gezag wordt verkregen wordt dat wel erkend (art. 16 lid 4 HKBV1996). In dit geval verkrijgt de moeder het gezag omdat zij met de vader gehuwd is, en gedurende het huwelijk het gezag door beide ouders samen wordt uitgeoefend (1:251 BW)

Tips voor het zelf bepalen van gezag

- Stel eerst vast wie de moeder is uit wie het kind is geboren
- Heeft zij het gezag?
- Is er een tweede ouder?
- Wanneer is de afstamming ontstaan?
- Op welke manier is de afstamming ontstaan?
- Is er geen andere ouder? Was de geboortemoeder getrouwd bij de geboorte van het kind?
 - Voor 1-4-2014: geen afstamming wel gezag binnen partnerschap
 - Huwelijk of partnerschap met andere vrouw
- Let ook op cat. 11, curatele, overleden partner

Vragen?